Vankiterveydenhuollon yksikön lausunto koskien Hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain ja Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain muuttamisesta (Dnro VN/864/2018)

Oikeusterveystietojen luovuttamiseen ja saantiin

Vankiterveydenhuollon yksikön puolesta kiitän mahdollisuudesta lausua Hallituksen esityksestä. Vankiterveydenhuollon yksikkö pitää hyvänä ja tarpeellisena muutosta, jossa tiedonanto-oikeuksista säädetään tarkemmin koskien väkivaltariskin arvioon liittyvien terveystietojen luovuttamista. Hyvänä pidämme myös sitä, että esityksessä sille esitettyjen uusien velvollisuuksien lisäksi samalla säädetään oikeus tarpeellisten tietojen saantiin, ja siten turvataan vankiterveydenhuollolle mahdollisuudet täyttää velvollisuutensa.

Keskeistä kaikessa terveydenhuollossa, myös vangeille tarjottavassa terveydenhuollossa on potilaan ja häntä hoitavien ammattilaisten keskinäinen luottamus. Tämän takia YK:n Mandela- säännöissä korostetaankin vankien terveydenhuollon riippumattomuutta rangaistusjärjestelmästä. Luottamuksen syntymisen ja ylläpidon kannalta on erittäin tärkeää selkeästi kirjoittaa auki ne poikkeukset, jolloin luottamuksellista tietoa voidaan ilman erillistä nimenomaista suostumusta luovuttaa jollekin toiselle osapuolelle. Vastaavia poikkeuksia tietojen luottamuksellisuudessa on tehty mm. ajo-terveyden ja aseen hallussapidon suhteen muualla terveydenhuollossa.

Toisaalta monet arkaluontoiset terveystiedot ovat oleellisia arvioitaessa henkilön yhteiskunnalle aiheuttaman uhan olemassaoloa tai määrää. Mukana on sekä staattisia että dynaamisia riskitekijöitä, kuten tietoa persoonallisuuden piirreominaisuuksista ja mahdollisista persoonallisuushäiriöistä, sekä ajankohtaisesta päihderiippuvuudesta. Useat tekijät ovat myös sellaisia että oikein suunnatuilla toimilla niihin voidaan vaikuttaa. Useat näistä toimista eivät ole toteutettavissa pelkästään terveydenhuollossa. Näin ollen tietojen vaihto paitsi parantaa uhka-arvion osuvuutta, myös mahdollistaa uhkaan reagoimisen.

Lain voimaantulo aiheuttaisi lisätyötä vankiterveydenhuollon yksikölle tietopyyntöjen käsittelyn, tietojen poiminnan ja luovuttamisen sekä toisaalta tietojen hankkimisen toisesta terveydenhuollon yksiköstä kautta. Vaikutus kustannuksiin lisääntyneen työmäärän kautta on kuitenkin arvioitavissa vähäiseksi.

Antti-Jussi Ämmälä

Vankiterveydenhuollon yksikön johtaja

Antti-jussi.ammala@vth.fi, Puh:0295245550